

Příloha č. 1 – Osnova k rozhovorům

1. Seznámení s tématem rozhovoru a jeho cílem, souhlas s nahráváním zvukového záznamu a prostor pro dotazy.
2. Jak vnímáte svou profesi?
3. Vyvíjí se Váš vztah k profesi? Jak?
4. Proč jste se rozhodla pro povolání učitelky v mateřské škole?
5. Jak vnímáte sebe sama jako učitelku?
6. Chtěla byste Vaše vnímání sebe sama změnit? Pokud ano, co by bylo potřebné pro to udělat?
7. Vyvíjí se Vaše vnímání sebe sama jako učitelky? (tzn. sebepojetí např. v průběhu studia, během začátků v zaměstnání, v různých životních situacích, po dlouholeté praxi atd.)
8. Co podle Vás má vliv na sebepojetí učitelky v mateřské škole?
9. Co Vám sebepojetí zvyšuje/snižuje?
10. Jaká pozitiva a negativa ovlivňující sebepojetí vidíte na své profesi?
11. Jaká je délka Vaší praxe jako učitelky v mateřské škole?
12. Kolik mateřských škol jste během svého působení jako učitelka vystřídala?
13. Jaké je Vaše vzdělání?
14. Zaujímalá jste někdy v minulosti vyšší pozici?
15. Působíte nyní v heterogenní nebo v homogenní třídě? Pokud v homogenní, jaký je věk dětí?
16. Jak velká je mateřská škola, ve které pracujete?
17. Jak Vaši profesi vnímá vaše okolí?
18. Jak dle Vašeho názoru vnímá Vaši profesi společnost jako taková?
19. Jak moc jste spokojena/nespokojena ve své aktuální práci a proč?
20. Jaká je Vaše ideální představa učitele v mateřské škole?
21. Jak vnímáte sebe sama v porovnání s Vaší ideální představou?

Příloha č. 2 – Ukázka přepisu rozhovoru

T: Můžeme tedy začít. Jako první bych se Vás chtěla zeptat, jak Vy sama vnímáte svou profesi?

E: No, pro mě je to něco jako poslání a určitě to není práce jen tak pro každého, jak si někteří lidé naivně myslí, protože ta práce fakt není lehká.

T: To ano, to jste řekla hezky. A vyvíjí se nějakým způsobem ten Váš vztah k té profesi?

E: No jasně. Už když jsem byla malá, nějakým způsobem jsem cítila ten chtíč být učitelka. Eee, během studia na střední i vysoký to bylo jako na houpačce. Byly chvíle, kdy jsem s tím chtěla dokonce i seknout, ale zároveň taky byly chvíle, kdy mě to jako hrozně naplňovalo. No, takže to byly těžký roky. A vlastně první rok v práci byl taky dost těžkej, ale postupem času jsem se tak nějak utvrdila v tom, že jsem vždycky byla na té správné cestě.

T: Takže jste teď spokojená?

E: Jó, momentálně jsem v tom svým profesním životě fakt šťastná. Dalo by se říct, že asi zatím nejvíc za celou tu moji profesní kariéru.

T: No a zajímalo by mě ještě, proč jste se vůbec rozhodla pro tohle povolání?

E: Tak na to mám jednoznačnou odpověď. Protože prostě nadevše miluju děti.

T: Jasná a stručná odpověď. No a můžu se Vás zeptat, jak vlastně vnímáte sebe sama jako učitelku?

E: Fu, tak sebe sama vnímám jako velmi empatickou, spolehlivou, milou, usměvavou a chápanou učitelku, která se snaží předat těm dětem co nejvíc, no, ale jako jasně, že někdy se stane, že si připadám, že jako nic nezvládám a jsem k ničemu, když je toho na mě prostě nějak hodně. Ale naštěstí se to stává jako málokdy.

T: Takže se ale někdy stává, že si dostatečně nevěříte?

E: To jsem jako nechtěla, aby to vyznělo tak, že si nevěřím. Věřím si, ale párkrát za rok se prostě stane, že se nakupí hrozně moc věcí a je toho na mě zkrátka moc a v ten první moment mi všechno přijde nezvladatelný. No jo, jsem prostě občas trochu stresář, všechno potřebuju mít skvěle naplánovaný a nemám ráda, když musím udělat několik důležitých věcí během nějakého krátkého časového úseku.

T: Jasně, chápu, já to mám podobně, taky mám radši, když mám věci naplánované. Každopádně děkuju za vysvětlení a posuneme se tedy dál. Chtěla byste to Vaše vnímání sebe sama jako učitelky nějak změnit?

E: Upřímně asi ne. Jsem teď sama se sebou opravdu spokojená a nechtěla bych měnit nic.

T: Tak super. No a jak se vyvíjelo to Vaše vnímání sebe sama jako učitelky v čase? Myslím tím třeba to, jak jste se jako učitelka vnímala během Vašeho studia třeba na praxích, v pracovních začátcích nebo i v různých životních situacích.

E: No tak když jsem chodila na praxe během mého studia, bylo to strašně super a hrozně mě to bavilo. Věděla jsem, že jako mám nějaký nedostatky, na kterých musím pracovat, ale zároveň jsem byla hrozně přesvědčená, že jednou budu fakt dobrá učitelka. No a jak už jsem říkala na začátku, Nejhorší to bylo asi první rok v práci, kdy jsem si přišla jako kdybych nic nevěděla a neznala. Ale tohle se říká docela často, že prostě pro tu učitelku je první rok vždycky těžkej než se na to všechno adaptuje, protože toho fakt není málo.

T: Ano, to už jsem taky slyšela od spousty lidí, že přibližně ten první rok je vždycky náročný. No a teď by mě zajímalo, co podle Vás má vliv na sebepojetí učitelky ve školce?

E: A myslíte jako pozitivní nebo negativní vliv?

T: No, uveďte prosím pozitivní i negativní. A můžete zároveň i popsat, co Vám osobně to sebepojetí zvyšuje a co naopak snižuje.

E: Tak co se týče pozitivních vlivů, určitě na prvním místě je kolektiv. My máme ve školce úplně skvělou partu, se kterou se furt podporujeme a motivujeme navzájem. No a pak to může být určitě třeba nějaké dobré finanční ohodnocení nebo i slovní hodnocení od dětí, a i od rodičů. To mě vždycky tak jako zahřeje u srdce. Myslím to slovní hodnocení. Nebo pak třeba nějaké dárečky taky potěší. No a ta negativa. Tak v poslední době jsou to asi rodiče, kteří pořád do něčeho rýpou, no. Hrozně nerada to říkám no, ale budu k Vám prostě upřímná, s těmi rodiči je to občas jako vážně náročný. A taky mě negativně ovlivňuje třeba i to, když jsou děti hodně drzý a nejsou zvyklý na autoritu. Takže abych to tak nějak shrnula, to sebepojetí mi stoprocentně zvyšuje náš skvělej kolektiv a snižují mi ho ty rýpaví rodiče, no. A taky vlastně ještě to, když děti nezaujme nějaká činnost, kterou jsem připravovala fakt dlouho a myslela jsem si, že je bude stoprocentně bavit. To mě vždycky jako docela mrzí, no.

T: Hmm, děkuju, že jste to tak hezky rozvinula. A dokázala byste mi teď vyjmenovat nějaká pozitiva a negativa té profese, která podle Vás ovlivňují sebepojetí učitelek?

No, tak já nevím, já jako největší pozitivum na mé práci beru ty upřímný děti a ty jejich velký pokroky, který bývají fakt hodně viditelný. A nějaký negativum, ty jo, za negativum bych označila asi hlavně to veškerý papírování.

T: Jo jo, to papírování, to nejste jediná, která to vnímá jako takový negativum. Vnímá to tak hodně učitelek, se kterými jsem měla možnost se o tom bavit. No a jak dlouhá je vlastně Vaše praxe jako učitelka ve školce?

E: Ty bláho, už je to jedenáct let. Ty jo, to to letí, to snad není možný.

T: No jo, ten čas letí hrozně rychle. A pracujete stále v té jedné školce, nebo jste už vystřídala více školek?

E: Celejch jedenáct let jsem pořád v tý jedný.

T: Tak to je super. A ještě by mě zajímalo, jaké je Vaše vzdělání?

E: Tak já mám vystudovanou střední pedagogickou. A pak jsem teda šla na vysokou studovat speciální pedagogiku zakončenou bakalářem.

T: Speciální pedagogiku? Takže jste spíš chtěla pracovat s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami?

A: Jako nevadilo by mi to, baví mě to s nima, ale taky jeden z důvodů, proč jsem na tu školu šla byl ten, že jsem nemusela umět na nějaký hudební nástroj. Já bohužel moc nejsem kamarádka s hudebkou, ale jako snažím se s těma dětma hodně zpívat, akorát nevyužívám třeba klavír, no. Hodně využíváme Orffovy nástroje, jako nějaký ty dřívka a tak.

T: Tak to jo. To je dobře, že i přes to, že vlastně neumíte hrát na nějaký ten nástroj, tak nezanedbáváte tu hudebku. No a zaujímala jste někdy v minulosti nějakou vyšší pozici?

E: Ne, nikdy. A asi bych ani nechtěla.

T: A smím se zeptat, z jakého důvodu?

E: To by na mě bylo už moc papírování. Já jsem spíš jako na ty dětičky no.

T: Tak tomu rozumím. Tak se posuneme dál. Působíte aktuálně v heterogenní nebo v homogenní třídě?

E: Aktuálně jsem v homogenní třídě s předškoláky.

T: A jak velká je školka, ve které pracujete?

E: Máme tu 4 třídy, takže celkem velká.

T: Dobře. A dokážete říct, jak vnímá Vaši profesi Vaše okolí?

E: Jak se to vezme. Je to člověk od člověka. Někdo tu práci hrozně podceňuje a vůbec netuší, co to jako obnáší. Ale všichni mě podporují. Hlavně moje blízká rodina, která mě jako vnímá jako skvělou učitelku na základě toho, jak vychovávám svoje děti a taky možná kvůli tomu, že doma pořád něco vymyslím, vyrábím a připravuju prostě pořád různé aktivity právě pro ty děti do školky. Ale jako celkově tu profesi vnímají asi hlavně tak, že je to strašně důležitý povolání, který vlastně má fakt velkej podíl na formování těch malých človíčků (smích). Jinak nevím co víc k tomu říct no, protože popravdě jsem se s nikým z mého okolí takhle vážně o té mojí profesi nebavila nebo si to už jako nějak nevybavuju.

T: Hmm, super. A teď trochu jinak. Jak si myslíte, že tu Vaši profesi vnímá společnost jako taková?

E: No, jak to říct. Podle mě jako existuje pořád strašně moc lidí, kteří vůbec nemají tu představu o tom, jak je tahle profese vlastně náročná. Myslím si, že tohle povolání pořád není jako dostatečně doceněný a lidi ho prostě dost znevažují, no. Během toho mého působení jsem se setkala jako s mnoha názory, takže jako těžko říct, ale spíš se přikláním k tomu, že většina těch lidí ve společnosti si vůbec jako neuvědomuje, co tahle profese obnáší a jak moc psychicky odolnej ten učitel musí být. Takže asi jako všem takovým bych přála, aby si tu práci vyzkoušeli aspoň na týden, a zjistili, že to prostě není jenom o tom pohlídat děti, pohrát si s nimi, jít brzo domů a mít volný odpoledne. Takhle to prostě nefunguje no.

T: Vy jste se do toho úplně skvěle ponořila. No a mám na Vás poslední dvě otázky. Jaká je Vaše ideální představa učitele ve školce?

E: Jak by podle mě měl vypadat ideální učitel jo? No. Je strašně moc vlastností, který by jako ten učitel ve školce měl mít. Já nevím, je to hlavně třeba empatie. Ta je podle mě strašně důležitá. Dál by ten učitel měl být určitě usměvavý, přátelský, milý. Zároveň by měl být schopný udržet si nějakou tu autoritu a umět vlastně vytyčit hranice, což je v dnešní době hrozně těžký, protože děti na to nejsou moc zvyklý od těch svých rodičů podle mě. No, taky by určitě měl umět uplatnit individuální přístup k dětem, měl by být spravedlivý, měl by být kreativní a stoprocentně by v sobě měl mít schopnost improvizace. No a měl by být určitě schopný jako asertivní komunikace, kterou musí uplatňovat prostě dennodenně, no. Prostě jako ten učitel by měl pro ty děti být zkrátka tím správným vzorem.

T: A poslední otázka zní, jak Vy sama sebe vnímáte v porovnání s tou Vaší ideální představou?

E: Tak jak už jsem zmiňovala na začátku, já jsem sama se sebou spokojená a myslím si, že jsem jako dobrá učitelka a odvádím kvalitní práci. Jako v těch mých začátcích jsem měla určitý mezery, ale všechno se člověk postupem času v té praxi naučí a teď si troufám říct, že jsem schopna opravdu jako všeho, co jsem Vám v mojí předchozí odpovědi řekla. Jako jasně, někdy mám třeba blbou náladu, není mi úplně nejlíp, a tak prostě nepředvádím výkony úplně podle mých představ, ale vždycky se snažím být pro děti i rodiče tou usměvavou a empatickou učitelkou, která je plná energie a snažím se prostě ze sebe vydat úplný maximum, no.

T: Tak super, moc děkuju za rozhovor. Bylo to s Vámi hrozně fajn. Mějte se krásně a přeju Vám hodně štěstí.

E: Já Vám taky děkuju, hrozně mě to bavilo. A přeju Vám teda úspěšné ukončení studia.

T: Moc děkuju. Na shledanou.

E: Na shledanou.

Příloha č. 3 – Informovaný souhlas s nahráváním zvukového záznamu

Souhlas s poskytnutím rozhovoru a jeho nahráváním

Podpisem vyjadřuji souhlas s účastí na rozhovoru pro účely bakalářské práce s názvem „Vnímání profese a sebepojetí předškolních pedagogů“, který bude pod vedením studentky Veroniky Buňatové. Dále souhlasím s nahráváním rozhovoru a jeho následným zpracováním. S tímto souhlasím pouze za předpokladu, že veškeré informace získané pomocí audionahrávky budou uváděny tak, aby byla zajištěna anonymita, která znemožní identifikaci mé osoby.

Před zahájením rozhovoru jsem byla seznámena/a s cílem výzkumu a měl/a jsem prostor pro své dotazy.

Datum:

Podpis respondenta:

Podpis výzkumníka: